

Bárdos György

VISSZA A CSÚCSRA KÉT ARANNYAL ÉS EGY ÚJONCCAL

III. NÉGYESFOGATHAJTÓ EURÓPA-BAJNOKSÁG 1975. SOPOT, LENGYELORSZÁG

9 nemzet, 7 csapat, 31 versenyző

A csapat: Abonyi Imre, Bárdos György, Fülöp Sándor

Európa-bajnok Abonyi és a csapat: Abonyi, Bárdos, Fülöp

*“A csúcson kell abbahagyni,
de hol van a csúcs?”
(Bölcsességtár)*

Velünk élő fogattörténelmünk

ARANYÚTON

2021. szeptember 2-5-én Budapesten a Kincsem Parkban rendezzük a jubileumi XII. Négyesfogathajtó Európa-bajnokságot. A fogat-csúcsstalálkozó a szeptember 25. – október 14. között megrendezése kerülő „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás társrendezvénye.

Jubilálunk! Az ötven éve Budapesten rendezett első fogat kontinensbajnokságra és hazai fogatsportunk párhját ritkító eredményeire is emlékezünk.

Az Aranyút állomásai:

Budapest (1971) – Windsor (1973) – Sopot (1975)
Donaueschingen (1977) – Haras du Pin (1979) – Zug (1981).

Az Aranykeret: Abonyi Imre, Fülöp Sándor, Papp József, Bárdos György, Bálint Mihály, Muity Ferenc, Fintha Gábor.

A hat Európa-bajnokságon – dr. Várady Jenő sikerkapitány irányításával – az Aranycsapat tagjai a nyerhető 36 éremből 15-öt, a 12 aranyból 10-et hoztak haza.

Sorozatunkban az Aranyút történéseit, főszereplőit a korrajzot, a tablót idézzük.

III. rész

Sopot, a Balti-tenger királynője, 40 ezer lakosú exkluzív üdülőváros.

Gyönyörű természeti adottságai, kulturális programjai okán évszázadokon át a gazdagok kizárólagos üdülőhelye. A csodálatos helyszín különleges verseny-rendezésre is lehetőséget kínált.

Európa leghosszabb fából épült mólója, korábban tengeri hajók kikötési pontja a Sopot Pier, a maraton szakasznak különleges, nehéz, egyedi akadály volt.

ESÉLYEK ÉS KÉTELEK

Egészségesen ékeznék-e meg lovaink, segédhajtóink, keresztül utazva fél Európát?

Mennyit javult a felkészülésünk intenzitása? Milyen lesz a terep, a tenger?

Hogyan készültek fel a házigazdák, hogyan a konkurencia?

Az előző, windsori Eb érem nélküli szereplésünknek semmi utóhatása.

A tekintélyünk változatlanul nagy, bár sokan bizakodnak, hogy a magyarokat most el lehet kapni.

Fülöp Sándor az 1974. évi frauenfeldi (Svájc) világbajnokság győzteseként érkezett.

Az öreg Bihar józanságára, a fiatal Ramzes rámenősségére és Szódás sokszor igazolt bölcsességére támaszkodhatott.

Fülöp Sándor

Abonyi Imre utolsó Európa-bajnokságára készült.

Abonyi Imre

Eb-újoncot avattunk, nagyon bízunk benne, hogy Bárdos György hozza többször bizonyított, nemzetközi színvonalú formáját.

Bárdos György

Papp József Duna vízéhez szokott, Európa feltehetően legjobb rudaspár lovaiban bízhatott. Jövőt is építettünk, a keretben már ott van Muity Ferenc, aki hitt a sok vihart és fuvart megélt sárgáinak rendíthetetlenségében.

Papp József

Muity Ferenc

AZ ELSŐ ARANYÉREM A RENDEZŐKÉ

Az EB-rendezés Lengyelországban közüggé lett. Nem csupán a lengyel lótenyésztők, a Lengyel Lovas Szövetség, a sporthivatal, hanem a lengyel állam is kifejezte gondosságát, törődését és támogatását.

A sötét ruhás, fehér inges rendezők szuper gépi időméréssel, példás fegyelemmel várták a startot.

Az állatorvosi szolgálat lóháton is állandóan készenlétben, úton volt.

A rangos nemzetközi bírói kar pontos, megbízható. A technikai felszerelésük, a korábbiakhoz képest olyan, mint a félszemű tengeri kalóz szektánsa, az óceánjáró radarjához méri fel a terepet Dr. Várady Jenő kapitány.

DÍJHAJTÁS

A csapatteljesítmény rendkívül egységes.

Papp 103, Muity 108, Bárdos 109, Abonyi 111, Fülöp 113 pontot hajtott.

ÖTLETESEN ÚJ MARATONSZAKASZ

A kilátás tribünökről, a pályán át egyenesen a másfél kilométernyire lévő tengerre esett.

Az A, C, E szakaszok a pálya főtribünétől indultak, a városon át a tengerig, majd egy másik útvonalon vissza a tribünök elé érkeztek.

Így valóban megoldható volt, hogy a pályára özönlő közönség, belépődíj mellett 155 startot és célba érkezést láthasson. Egyidejű, azonnali részeredmény-hirdetés mellett.

Tartottunk a tengeri maratontól.

Mi lesz, ha...?

Abonyi pusztai, homokfutta szeme a tengert látva latolgatta: vajon Nicsevő és Fajankó mit szólnak a nagy vízhez?

Bárdost is aggodalom és balsejtelem fogta el: a lippek a tenger vizesakadályában mire lesznek képesek?

TENGERVÍZI TRÉNING

Az „A” ügetőszakasz tizenegy kilométerre egyenesen húzott be a tengerbe.

Felkészültünk rá. Minden nap „tengerjárás” volt a helyszíni felkészülés csúcspontja. Addig gyakoroltunk, amíg a lovaink nyugodtan, tiltakozás nélkül mentek bele a másfél méteres hullámokba.

Jó is volt ez a tengeri ismerkedés, mert mint a pályabemutatón kiderült, közel 1100 métert kellett benne hajtani.

Várady dr. előírta, hogy versenyzőink inkább a hullámoktól keményre nyalt homokpadon hajtsanak, mint kint a napsütötte mély homokon, mert az teljesen kiveszi a lovak erejét.

A változatosság kedvéért a széles famóló három ívének valamelyike alatt is át kell hajtani.

Mi a legmélyebb vizűt, a belsőt választottuk, mert a lovak – éppen a mélység miatt – ott értek el a fejükkel legjobban.

Soha vissza nem térő alkalom volt vízben hajtott magyar fogatokat a kék tengerben látni: ritmusban mozgó, pergő, eleven, lüktető világ, a négyesfogatok nagy kavalkádja és parádéja volt ez.

Segítsetek Biharnak, alig bír lépni, vérzik az orra is – így Fülöp a C szakasznál.

Segített mindenki. Aztán a csapattag fogatnak mennie kellett tovább.

Kemény nap volt. A sok gyakorló tengeri munka kamatozott: 1. Abonyi, 2. Muity, 3. Bárdos.

A 80 tagú tengerészzenekar, az égtől kölcsönvett színű, szép kék egyenruhájában már felsorakozott. Szólt a himnusz.

A három magyar zászló lassan, egyszerre kúszott az árbócok csúcsára.

Az ünnepséget követően ilyen nyugodt légkörben még nem készültünk nemzetközi akadályhajtásra, de Bihar miatt idegeskedtünk – összegzi Várady dr. a nap energiaemésztő történeteit.

EB-HEZ ILLŐ NEHÉZ AKADÁLYPÁLYA

Az akadálypályát népi elemekkel – gémeskút, karám, virágözön – díszítették.

A hat hibátlan hajtó: Abonyi, Bárdos, az angol Bowman, a német Duen és Freund, a lengyel Czerminski.

A versenyszámot Bárdos előtt George Bowman nyeri sötétsárga Welsh cobokkal.

Prince Philipp, a FEI elnöke ünnepélyes zászlófelvonás mellett osztja ki az Eb érmeit.

Az előző, magyar érem nélküli windsori Eb után megismétlődött tehát az 1971. évi budapesti siker, idegen környezetben, idegen pályán.

1. Abonyi, 2. Bárdos, 3. Muity és a magyar csapat: Abonyi, Bárdos, Fülöp.

Újabb nagy siker.

Hála versenyzőink felkészültségének, Kádár László és Jávor György vezette hozzáértő szakmai munkának, az edzőtábor fegyelmének, az imponáló kötelességtudatnak, a taktikai érzéknek.

Abonyi Imre négy aranyéremmel búcsúzott az Európa-bajnokságtól – de még nem volt világbajnok.

Következett pályájának csúcsa az apeldoorni világbajnokság két aranya (1976).

ÍGÉRETES FOGATJÖVŐ

Muity és Bárdos nagyszerű szereplése táplál nagyon szép további reményeket.

Bárdos a tapasztaltabb, Muity most szagolt először puskaort, ilyen nagy versenyen s nagyszerűen helyt állt – szól Várady kapitány értékelése..

Forrás: a szemtanúk hitelességével, Dr. Várady Jenő: Aranyúton – A magyar fogathajtás története.

Következik:

IV. Négyesfogathajtó Európa-bajnokság, 1977. Donaueschingen, Németország

Bérelt hely a fogatvilág csúcsán – Jövőépítés

Névjegy: Muity Ferenc, Fintha Gábor

Fehér Károly

AZ ARANYÚT FŐSZEREPLŐJE

„Vannak emberek, akikből valami erő sugárzik,
amely vonz, lenyűgöz és imponál.”

Gróf Széchenyi István

Névjegy: BÁRDOS György

ÉRTI, SZERETI, TISZTELI ÉS URALJA LOVAIT

Lovak közelében született. Édesapja lószeregete hamar magával ragadta.

Kezdetben a Gyöngyösi Méntelep ígéretes díjugratója. Nagy tanítómesterek meghálalt segítségével érkezik a fogathajtás csúcsára.

Kádár László a méntelep vezetője csiszolja fogatos tudását, amit aztán Abonyi Imre segédhajtójaként fejleszt tovább.

Kádár hirtelen jött betegsége miatt megörökli a fogathajtás professzorának kiváló képességű lovait.

A magyar- és a nemzetközi fogathajtás meghatározó személyisége.

Ötszörös világ-, hétszeres Európa-bajnok.

Tíz világ- és négy Európa-bajnokságon startolt.

Ötszörös magyar bajnok, hatszoros Hajtó Derby-győztes.

A világ legrangosabb fogatversenyén Aachenben kétszer nyert (1975, 1976).

Győzött a hamburgi és a windsori derbyn.

Hétszer a világ legjobb fogathajtójának választották.

Vagány, bravúrhajtó.

Védett történelmi lipicai lófajtánkat elsősorban ő vezényelte világhírré, összes versenyét ezzel a fajtával nyerte.

Karrierjét dr. Várady Jenő szövetségi kapitány atyai figyelmességgel építette.

Génhatás, tehetség, szorgalom, munkakedv, teherbírás, konok szókimondás jellemzi; egyszerűen – egyéniség.

„Bárdos alkatában megvan az a lényeges elem, amely elválasztja a művészt az egyszerű festőtől. Összehasonlíthatatlan, ösztönös megérzés, időzítés és vakmerőség jellemzi” – írja a nemzetközi rangú Horse and Driving szakújságírója.

ELISMERÉSEK

Magyar Érdemrend Lovagkereszt.

Gróf Széchenyi István Emlékérem (a legmagasabb lovas kitüntetés).

Köztársaság Elnöki Aranyérem.

Gyöngyös város díszpolgára.

Adatforrás: Baranyai A. – Fehér K.

ÚJ TEHETSÉG A SÁROS UTCÁN

Azon az aranyőszön Mezőkeresztesen szerveztük a Magyar Hajtó Derbyt. Nem először, mert Kiss Berci a szövetkezet elnöke és lovassportot kedvelő falu népe évről-évre visszavárta kedvenc hajtóit, pompás lovaikkal.

Húsz négyes fogat készülődött a 36 kilométeres táv megtételére.

A reggel még szürkék voltak a lovak, de jóval később a cél felé a felcsapódó sár a színüket átfestette, s csak közelebbről volt felismerhető a négy lipicai mén. Energikusan, nagy erőbedobással dolgoztak, egygyé forrva a fiatal, hajtójukkal, Bárdos Györggyel.

A lovak és a hajtó rendkívüli tehetségek. Szerencsés az egymásra találásuk. A vágta ütemes ritmusából érezhető volt a született tehetség muzsikája. A négy ló nyolc mázsán felüli terhet húzott a kerékagygig érő sárban, de olyan lendülettel, melyek magával ragadó sodrása melengette a szíveket.

A fiatal versenyző maszatos arccal, de csillogó szemekkel biztatta lankadó lovait.

A kemény, de emberi, a baráti szóra újítottak.

Nyerték a versenyt, még hozzá az utolsó akadályszakaszt nem remélt rekordidővel.

Több volt ez egyszerű győzelemnél: a rátalálás izgalma.

Formálódott az ígéretes út, melyen rengeteg nehéz munkával, esőben, sárban, hóban, fagyban gyötrődve és végig haladva a magyar lovassport, Bárdos György lipicai lovaival új, eddig nem látott sikereket hozhat.

Hittük és így lett.

Salánki Miklós

AZ ŐRJÖNGŐ HETVENHÁRMAS ÉS EGRI ZOLI

Bárdos kedvenc lova a Hetvenhármas őrjöngött. Bár nem tudni, milyen sérelmet akart megtorolni. Vagy öten körbevették, s mivel ekkor még fején volt a kantár, valahogy lecsendesítették egy pillanatra. Aztán kötőfék nélkül, elindult.

Már minden remény veszve volt, amikor megjött a megmentő.

Egri Zoltán érkezett sietve a terepjárójával, a ménes akkori vezetője, a világ egyik legelismertebb versenybírója, a lipicai ló nemzetközi „főkönyvének” őrzője és birtokosa.

Odaállt szembe, az éppen ágaskodó, megvadult, őrjöngő lóval. Két karját széttárta, fölnézett rá és csendesen beszélni kezdett hozzá. A ló azonban támadott. Zoli ügyesen ellépett oldalra a lezúduló paták előtt, de nem ment hátrébb, nem emelte föl a hangját, csak arra figyelt, hogy Hetvenhármas patái, vagy fogai ne ériék el.

Végtelennek tűnő percekig tartott ez az az idegtépő játék, de aztán Hetvenhármas dühe csillapodni látszott, ágaskodásai egyre alacsonyabbak lettek, hörgése halkabb, majd végre megállt, még rázkódott a felindulástól, de már figyelt Zolira. Ő meg beszélt, beszélt hozzá, hogy így Hetvenhármas, meg úgy Hetvenhármas, kiszólva pedig mondta, hogy hátulról adjanak már a kezébe egy kötőféket. Amikor megkapta, már simogatta a lovat, paskolgatta a nyakát és amikor az energiabomba végleg megnyugodott, ráadta a kötőféket.

Most már elvezethetitek.

Zoli kocsiba ült és elment kisleányért az iskolába.

Róth Ferenc

BÁRDOS GYURI: „FÉLŐL KARCSI?”

Akkoriban szokás volt, hogy a versenyről tudósító újságírókat valamilyen hajtónk autójába osztották be.

Én Bárdos Gyuri pipac autójában utazhattam Apeldoornba.

Kellemes volt az út, meg-megálltunk, én egy-két gyorsítót is benyomtam.

Jó ideje ismertük egymást. Voltam a fogatbírója Hortobágyon, fel is borultunk.

Jártam a tanyáján. Láttam, ahogy lovaival beszélget.

Kirajzolódott a gyötrelmesen szép, sikeres munkás fogatélete. Edzés a rekkenő nyári forróságban, télen kemény hidegben, hasig érő hóban kint a szabad ég alatt. Az ellenszegülő csődörök türelmes megnyerése, feltétlen odaadással szelídítése, kísérte ezeket a napokat.

Gyuri a lovak érzékeire ható, örökölt erővel, munkakedvvel, indulatokkal, lépésről lépésre ható munkával készült. Az úton még közelebb kerültünk egymáshoz.

Hajnalodott. Gyuri nyomta a gázt, a sebességmérő óra kiakadt.

Lassabban Gyuri!

FélőL Karcsi? Ne félj, ha történik valami úgy sem maradsz nyomorék.

Énekölj nekem!

Légy szíves. Mit énekelsz?

Zsoltárokat. Tudok ilyeneket, mert ministráltam is.

Énekelt. Mi tagadás a szárkezelése sokkal élvezetesebb.

Kitűnő hangulatban éreztük.

Fülöp Sanyi, Muiy Feri, Juhász Laci, Fintha Gabi, a többi jóbarát, meg a lovak már vártak.

Öt napra rá a fogatvilág másik kiemelkedő személyisége, a házigazda holland Tjeerd Velstra nyeri a világ bajnokságot. Gyuri egyéni- és Fülöppel, Muiyval csapatvilág bajnoki ezüstérmes.

Bronzérmével Juhász Laci is letette a névjegyet.

„Igaz, hogy két aranyérmet nyertünk, de hajtani igazán a magyarok tudnak.” – jelentette ki

Beatrix holland királyné pohárköszöntőjében, az újságírók hada előtt:

Királynői megérzés: két év múlva világ bajnokság Szilvásváradon...

Apeldoorn, 1982.

Fehér Károly

MEGHITT PILLANATOK BÁRDOS GYURIVAL

A versenyekhez hozzá tartoztak a mulatságok. Gunaras fürdő és környéke is tudna mesélni, kifecsegni sok mindent. De nem a versenyzők mulattak, hanem a vendégek. Gyuri egyik este vacsorázni hívott, nem volt kedve egyedül enni. De alig hozták ki a rántott hús (mit egyen az ember), Gyuri étvágytalanul éppen csak belekóstolt, aztán húzott is kifelé a kocsmából.

Gyere, menjünk el az istállókhöz – mondja – valami nyugtalanít.

Nem tudok addig megnyugodni, amíg nem láttam a lovaimat.

Mentünk hát. (Mellesleg a legnagyobb szerencsémre, mert ott meg éppen Muity Ferkó főzött birka pörköltet. Nála jobbat pedig, ebben a műfajban, talán, ha Bárdos Gyuri alkotott valaha is.)

Éjfél felé járt már, az istállóban sötét volt, talán, ha egy lámpa pislákol valahol. Én kint maradtam az ajtóban.

Gyuri bement, én meg vártam, hogy mikor rúgják már föl azok a szegény, agyonsanyargatott állatai.

Tévedtem.

Gyuri még csak nyitotta az ajtót, míg hozzám beszélt, de meghallván a hangját, belülről már boldog gurgulázás hallatszott: a lovai messziről boldogan köszöntötték.

Ő meg beszélt hozzájuk, simogatta őket, megkérdezte rendben van-e minden, – mint amikor az ember a saját gyerekeivel beszélget. És azok a nagy behemótok, egészen ellágyulva, mintha gyerek pónik lennének, nem győztek dörgölőzni hozzá, beleszuszogni a fülébe, zsebébe, cukrot keresve.

Meghitt pillanat volt.

Róth Ferenc

BÁRDOS: HÓ! ÁLL A LÓ!

Hortobágy.

E csodálatos vidéken Bárdos Gyuri fogatbírója lehettem.

El ne hagyd a Karcsit az úton, így Hetey Gyuri bátyánk a verseny szíve, lelke, a Hortobágyi Lovasnapok megálmodója.

Kapaszkodjon – így hírességünk.

Ezt tettem.

Rekkenő hőség. A szikes pusztá jellegzetes fűféléi, virágai, védett történelmi állatfajtái, a nóniusz, a szürkemarha, a rackabirka, a puli, a kuvasz, a komondor kutyák lenyűgöző látványa kíséri a fogatunkat. Minden rendben volt az úton – egy darabig... aztán valamitől, lehet, hogy egy felröppent madártól megriadnak a lovak.

Borultunk. Úgy, ahogy kell, teljesen, szanaszét.

Gyuri kezében a szárah!

Hó, áll a ló, szól az engedményt nem tűrő parancs.

Láss csodát! Az energiabomba négy ló mozdulatlanul megmerevedik. Az akaratos, nehezen kezelhető kedvenc, „73-as” prüsszöl, de ő sem mer mozdulni, tudja, hogy a gazda parancsa szent, mert máskülönben...

Szedelőzkdöködünk! A verseny elment, minden más tökéletes.

Az esti kiváló birkapörkölt mellett volt mit színeezni.

Leszel legközelebb is a fogatbíró – heccelődik Gyuri?

Miért, talán azt is elintézted, hogy a kedvedért visszafújták a versenyt és holnap megismételjük a maratont és ügyesebb leszel – úgy ahogy a jobbak csinálják...? – kérdezek vissza.

Fehér Károly

Bárdos György családi albumából

